

8.1 Dainų dainelės

1 užduotis. 1924 m. Maironis pirmąsyk paskelbė eilėraštį „Dainų šventei“, nes 1924 m. rugpjūčio 23–25 dienomis Lietuvoje vyko pirmoji Dainų šventė. Čia šis eilėraštis nuskambėjo viešai, palydimas lietuvių kompozitoriaus, pirmosios Lietuvos dainų šventės rengėjo ir dirigento Juozo Naujalio muzikos. **Perskaitykite eilėraštį, remdamiesi žodynais, išsiaiškinkite nežinomus žodžius ir atsakykite į klausimus, atlikite užduotis.**

Dainų šventei

Dainų dainelės, aidų aidais
Skambiai, plačiai, tvirtai, galingai
Per kalnų kalnus, miškais, laukais
Lengvai, rimtai ir sutartingai,
Į vieną giją susipynę,
Aplėkit Lietuvą-tėvynę,
Skambiai, plačiai, galingai.

Tautos dainele, tu išlikai
Viena, kad žuvo didžiavyriai;
Kai slėgė sunkūs vargų laikai.
Tu irgi daug, oi daug prityrei;
Bet pas kaimietį ištvermingą
Tu išlikai sveika, galinga,
Kad žuvo didžiavyriai.

Tautos dainele, tu gaivinai
Per ilgus amžius mūsų sielą;
Viena budėjai, kai milžinai
Kapuos sapnavo šalį mielą;
Budėjai, supdama lopšelj.
Jaunuolį guodei ir senelį.
Tautos auklėjai sielą.

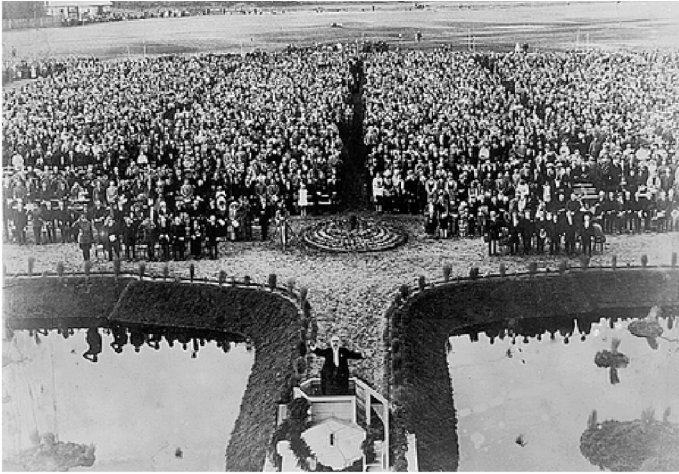
Maironis

8.1 Dainų dainelės

Klausimai ir užduotys

Pirmoji Lietuvos dainų šventė. Kaunas, 1924 m. Dirigentas – Juozas Naujalis. Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus fondo kadras

1. Kam skirtas šis Maironio eilėraštis?

1 taškas

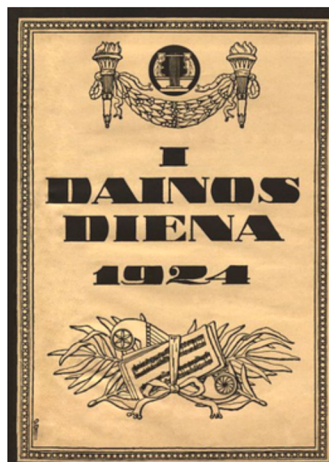
2. Į ką ir koku tikslu kreipiasi eilėraščio žmogus?

2 taškai

3. Pirmasis posmas skamba kaip palinkėjimas. Ko eilėraščio žmogus linki *dainų dainelei*?

1 taškas

4. Antrasis ir trečiasis eilėraščio posmai – savotiškas *tautos dainos* pašlovinimas – panegirika. Kokias lietuviškos dainos ypatybes pabrėžia eilėraščio žmogus? Užrašykite 3–5 dainos ypatybes.

Pirmoji Dainų šventė: Dainos diena. Kaunas, 1924 m.
www.lnb.lt nuotrauka

5 taškai

8.1 Dainų dainelės

5. Eilėraštyje raskite ir išrašykite meninių raiškos priemonių ir stiliaus figūrų pavyzdžių.

Įasmeninimas /
personifikacija

Metafora

Deminutyvas

Retorinis kreipinys

Epitetas

Pakartojimas

6 taškai

6. Kokios dainos galios pabrėžiamos šiuo eilėraščiu? Remdamiesi paskutiniu posmu, užrašykite 3-4 citatas, įrodančias ypatingas dainos galias – poveikį tautai ir žmogui.

Trečiosios Dainų šventės Dainų dienos vadovas.
Kaunas, 1930 m. www.lnb.lt nuotrauka

4 taškai

8.1 Dainų dainelės

 2 užduotis. Perskaitykite dainų šventės tradiciją tyrinėjančios Dalios Rastenienės straipsnio ištrauką ir atsakykite į klausimus, atlikite užduotis.

Nacionalinė dainų ir šokių šventės tradicija – tai šimtą metų besitęsiantis procesas, išaugęs iki reikšmingiausio, didžiausio Lietuvos kultūros reiškinių, kuris ugdo visuomenės kūrybines galias, telkia ją meninei veiklai ir periodiškai buria į didžiulius šventinius renginius įvairių sričių mėgėjų meno kolektyvus, profesinės kultūros atstovus ir kelia didžiulį visuomenės susidomėjimą.

Kultūriniu požiūriu nacionalinė dainų ir šokių šventimo tradicija yra tautinio kultūrinio identiteto išraiška, besiremianti masiniu meno mėgėjų – choristų, šokėjų ir muzikantų – judėjimu, jungiančiu archajiškus kultūros klodus ir šiuolaikinę profesionalią kūrybą.

Kultūriniu ir istoriniu požiūriu nacionalinė dainų ir šokių šventės tradicija yra daug prisidėjusi prie Lietuvos nacionalinės kultūros formavimosi XIX a. pabaigoje–XX a. pirmojoje pusėje ir tapo svarbiausia tautinio kultūrinio identiteto išraiška, nuolat aktualizuojančia reikšmingiausią tradicinės kultūros palikimą (ypač vertingiausią jo dalį – dainą) ir reikšmingiausius praeities bei dabarties profesinės kūrybos klodus.

Pilietiniu ir politiniu požiūriu dainų ir šokių šventės tradicija visada, ypač okupacijų laikotarpiams, buvo tarsi slaptas ginklas nacionaliniam identitetui palaikyti ir nepriklausomybės siekiams ginti. Tai, kad trijų Baltijos šalių nepriklausomybės kūrimas 1990 m. įvyko kaip „dainuojančios revoliucijos“, nemažas dainų ir šokių šventės tradicijos suformuotos pasaulėjautos nuopelnas.

Socialiniu požiūriu Dainų šventės dalyviai apima įvairaus amžiaus žmones ir visų Lietuvoje gyvenančių tautybių atstovus. Po Nepriklausomybės atkūrimo į Dainų šventę suvažiuoja lietuvių iš 15-os pasaulio šalių, todėl šventė įgavo Pasaulio lietuvių dainų šventės statusą ir vardą.

Laisvę atgavusios nepriklausomos valstybės sąlygomis dainų ir šokių šventės tradicija tampa natūralia kultūros sklaida, kuria kaskart periodiškai, rengiant nacionalinius renginius sostinėje, sutvirtinamas piliečių patriotinio bendrumo jausmas.

Palyginti su Latvija ir Estija, Lietuvoje dainų ir šokių šventės tradicija atsirado vėliau, bet tai įvyko dėl ypač žiaurių represijų, kurių carinės Rusijos valdžia ėmėsi prieš Lietuvą po to, kai numalšino Lietuvoje ir Lenkijoje 1863 m. įvykusį sukilimą, siekusį išvaduoti šias tautas iš carinės Rusijos priespaudos. Šį sukilimą numalšinus, Lietuvoje buvo uždrausta nacionalinė spauda lotynų rašmenimis, uždarytos visos katalikų parapijų mokyklos, kultūrinės draugijos ir Vilniaus universitetas, sukilime dalyvavęs tautos elitas ištremtas į Sibirą ar išžudytas.

Dainų ir šokių šventės tradicija Lietuvoje gyvuoja nuo 1924 m., kai buvo surengta pirmoji Dainų diena. Ilgainiui dainų ir šokių šventės tradicija Lietuvos kultūroje labai įsitvirtino ir išsiplėtojo nuo vienos dienos renginio, kuriame dainavo tik chorai, iki šešių dienų šventimo, per kurias surengiama daugiau kaip dešimt įvairių koncertų ir kitų renginių.

Šiuo metu į Dainų šventę Vilniuje suvažiuoja vidutiniškai apie 35 tūkstančių meno mėgėjų. Dainų ir šokių šventimo renginiai Vilniuje vyksta šešias dienas. 1990 m. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, jie rengiami kas ketveri metai liepos mėnesio pradžioje. Į Dainų šventės struktūrą įtraukiamas ir Valstybės dienos minėjimas liepos 6-ąją.

Dainų ir šokių šventės tradicija buvo ir yra Lietuvoje svarbus, daugiaprasmiškas reiškinys.

Dainų šventė. Lietuvos nacionalinio kultūros centro nuotrauka

8.1 Dainų dainelės

Pirma, dainų ir šokių šventė subtilia, meno kalba įprasminama forma visada teigė ne tik kultūros savitumą, bet ir valstybingumo siekį.

Antra, dainų ir šokių šventės tradicija tapo svarbiu Lietuvos visuomenę sujungiančiu veiksmu.

Trečia, dainų ir šokių šventės tradicija tapo visuotina, visą tautą apimančia jos kultūrinės, meninės, pilietinės ir politinės tapatybės išraiška.

Ketvirta, dainų ir šokių šventės tradicija tapo archajiško liaudies kultūros palikimo, kolektyvinės tautos kūrybos, ir modernesnės nacionalinės kultūros, profesinio meno formavimosi jungiamąja grandimi.

Dainų ir šokių šventės tradicija skatina ir ugdo visuomenės kūrybines galias, ji yra ypač svarbi jaunimo muzikinio ir apskritai kultūrinio ugdymo priemonė.

Ši tradicija labai prisideda prie visuomenės narių pasaulėjautos formavimo, teigdama būdingas tradicines humanistines vertybes ir naujas, šiuolaikinei visuomenei reikšmingas idėjas.

Istorinis likimas – valstybingumo ir natūralios kultūrinės saviraiškos praradimas – lėmė, kad ši tradicija, kaip nė vienoje kitoje Europos šalyje, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje tapo aktualia kovos už kultūrinį savitumą, modernios nacionalinės kultūros formavimą ir politinę nepriklausomybę išraiška.

Pagal Dalią Rastenienę „Lietuvos Dainų švenčių tradicija ir simbolizmas“

Klausimai ir užduotys

1. Kiek laiko tęsiasi nacionalinė dainų ir šokių šventės tradicija?

1 taškas

2. Dainų šventės tradicija straipsnyje analizuojama skirtingais požiūriais. Remdamiesi tekstu, savais žodžiais lentelėje surašykite autorės pateiktus argumentus.

4 taškai

Dainų šventės tradicijos prasmė	Argumentai
Kultūrinis požiūris	
Kultūrinis ir istorinis požiūris	
Pilietinis ir politinis požiūris	
Socialinis požiūris	

8.1 Dainų dainelės

3. Dėl kokių priežasčių Lietuvoje dainų ir šokių šventės tradicija atsirado vėliau nei Estijoje ir Latvijoje? Nurodykite 3 priežastis.

3 taškai

1 priežastis:

2 priežastis:

3 priežastis:

4. Nuo kada Lietuvoje gyvuoja dainų ir šokių šventės tradicija?

1 taškas

5. Kaip pasikeitė dainų ir šokių šventės tradicija? Papildykite sakinį.

2 taškai

Anksčiau šventė truko...

, dabar...

6. Lietuvių filosofė Nerija Putinaitė linkusi kritiškai vertinti dainų švenčių tradiciją: „Dainų švenčių tradicija kaip tradicija nėra sena, ji sukurta sovietmečiu, o trys šventės iki jo negali būti vadinamos tradicija.“ Anot filosofės, lietuvių visuomenės bruožas – pagarba tradicijoms, o, jeigu minima tradicija, vadinasi, reikia ją tęsti: „Mūsų visuomenė atsigręžusi ne į naujumą, o į tradiciją. Turbūt tai tam tikros tapatybės spragos, nesaugumas, kad, jeigu prarasi tradiciją, vadinasi, prarasi save.“ N. Putinaitė teigia: „Įdomiausi dalykai yra netradiciniai, susiję su naujovėmis.“ **Remdamiesi D. Rasteniešės tekstu, pateikite 4 argumentus, kodėl tęsti ir plėtoti dainų švenčių tradiciją yra prasminga.**

4 taškai

8.1 Dainų dainelės

3 uždutis. Kas bendra tarp Maironio eilėraščio ir D. Rastenienės straipsnio? Nurodykite 2 panašumus, siejančius abu tekstus.

2 taškai

4 uždutis. Perskaitykite Dainų šventės dalyvės nuomonę apie dainų šventes ir atsakykite į klausimus, atlikite uždutį.

Kiekvienam žmogus Dainų šventę mato savaip. Vieniems tai didelis koncertas ir gera atmosfera, kitiems svarbus vidinis susikaupimas ir tradicijų išsaugojimas. Evelina Vitkutė, Klaipėdos universiteto Menų akademijos studentė, Dainų šventėje dalyvauja nuo 10 metų. Anksčiau mergina šoko, o dabar groja kanklėmis. E. Vitkutė dainų šventę įvardija kaip ramybę sielai ir meilės Lietuvai simbolį ir tikina, jog jaunimui šventė yra svarbi. „Tokie renginiai kaip Dainų šventė yra labai reikalingi jaunimui, kad nepamirštume iš kur esame kilę, kad žinotume savo šalies istoriją, kultūrą, galėtume ją išsaugoti ir perduoti ateinančioms kartoms“, – teigia E. Vitkutė

Beatričė Bankauskaitė „Dainų šventė – unikali terpė ugdyti žmogų“

1. Kaip dalyvė vertina dainų šventes – teigiamai ar neigiamai?

1 taškas

2. Ką studentei reiškia Dainų šventė?

1 taškas

3. Kam, anot E. Vitkutės, Dainų šventė reikalinga jaunimui? Baikite sakinį, nurodydami 3 priežastis.

Jaunam žmogui Dainų šventė reikalinga, nes...

1. ...

2. ...

3. ...

3 taškai

8.1 Dainų dainelės

2 užduotis. Perskaitykite Dainų šventės dalyvės nuomonę apie dainų šventes ir atsakykite į klausimus, atlikite užduotį.

Kiekvienam žmogus Dainų šventę mato savaip. Vieniems tai didelis koncertas ir gera atmosfera, kitiems svarbus vidinis susikaupimas ir tradicijų išsaugojimas. Evelina Vitkutė, Klaipėdos universiteto Menų akademijos studentė, Dainų šventėje dalyvauja nuo 10 metų. Anksčiau mergina šoko, o dabar groja kanklėmis. E. Vitkutė dainų šventę įvardija kaip ramybę sielai ir meilės Lietuvai simbolį ir tikina, jog jaunimui šventė yra svarbi. „Tokie renginiai kaip Dainų šventė yra labai reikalingi jaunimui, kad nepamirštume iš kur esame kilę, kad žinotume savo šalies istoriją, kultūrą, galėtume ją išsaugoti ir perduoti ateinančioms kartoms“, – teigia E. Vitkutė

Beatričė Bankauskaitė „Dainų šventė – unikali terpė ugdyti žmogų“

Klausimai ir užduotis

1. Kaip dalyvė vertina dainų šventes – teigiamai ar neigiamai?
2. Kiek metų E. Vitkutė dalyvauja Dainų šventėje?
3. Ką studentei reiškia dainų šventė?
4. Kam, anot E. Vitkutės, Dainų šventė reikalinga jaunimui? Baikite sakinį, nurodydami 3 priežastis.

Jaunam žmogui Dainų šventė reikalinga, nes...

1. ...

2. ...

3. ...

Dainų šventė 2018 m. Scanpix nuotrauka

8.1 Dainų dainelės

5 užduotis. Remdamiesi skaitytais tekstais ir asmenine, socialine bei kultūrine patirtimi, pasvarstykite ir 5-7 sakiniais parašykite, kuo lietuvių tautai svarbi Dainų šventė (pateikite 3 argumentus).

Kuo lietuvių tautai svarbi
Dainų šventė?

Teiginys

Argumentavimas

Apibendrinimas

Lietuvos šimtmečio dainų šventė „Vardan tos“, 2018 m.
O. Gurevičiaus nuotrauka

20 taškų

Rašymui

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 evenly spaced lines across the page.